

Юрась Шапецька “Менскія вершы”

Юрась Шапецька нарадзіўся і вырас у Менску. Аўтар кніг паэзіі “Шлях да вяртання” і “Атава”. Творы друкаваліся ў альманаху “Беларус“, часопісах “Дзеяслоў”, “Маладосць”, у газеце “Літаратура і Мастацтва“. З 1997 году жыве ў Атаве, Канада.

Мая прысутнасць не патрэбна...
Маё вяртанне немагчыма...
У Лошыцы квітнеюць вербы,
іх пloidмы свецяцца пульсіўна...

Нажаль у сноў няма імёнаў,
шматкаляровымі зноў сталі...
Шумяць разгаістыя клёны,
а вуліцы хаваюць тайны...

Тралейбус коціцца маркотны...
Па Магілёўскай... Можа далей...
Гляджу на горад бесклапотны,
прыцішаны і ратавальны...

І добра -- горад падтрымае,
хоць ставіцца даволі строга,
бо не губляю, а шукаю
у горад свой сваю дарогу...

Зноў у Менску вясна!
Горад дышае маем ...
Ці маўчаць, ці крычаць?
Назіранне рэалій...
Чыста вымыты брук...
Дзеясловы надхнення
я шукаю ў сабе, --
не хаваю здзіўлення...
Каляровы праспект...
Горад светлы, сталічны...
Гонар бачыць яго

фарбаў лёс гарманічны...
Гаманлівы прастор
пачуваецца вольным...
Зноў у Менску вясна!
Адчуванне бяздоння!

У Менску я не заблукаю...
Мне мапы болей не патрэбны...
На Далгаброцкай адшукаю
царкву, дзе ахрысцілі з небам...
Адчую лёгкасць захаплення...
Сквер перад Операй нязменны...
Я прыміруся з прыцяжэннем,
што зазывае ў горад светлы...

У Менску я не заблукаю...
Мой Менск падкажа прывітальна,
што да сябе яшчэ чакае
мяне на плошчы прывакзальнай...
Пацвердзіць даўнюю умову:
толькі сабе заўжды належыць
і, абмінаючы пакору,
ігнараваць законы межаў.

Не шукаю я пары змагання,
не чакаю тут пары дажджоў...
Ў Менск стары, як крылы для вяртання,
я білет шчаслівы не знайшоў.

Горад мой без золата і бронзы
ведае і славу, і прэстыж, –
ў скрыжаваннях вуліц святланосных
дасць знайсці мне ратавальны крыж.

Ўсе пытанні, ўсе мае адказы
зноў яму даверыць я гатоў, –
гораду, што выжыў і ў паразях
не зламаны дзідамі вякоў.

Ён аднойчы, растварыўшы межы,
акварэльных променяў дажджу,
вызначыць, зрабіўшы непазбежным,
шлях адзіны, па якім пайду...

Вечаровае

Пазычаю у часе немагчымасць спыніцца,
ў ціхай музыцы вальса чую голас сталіцы
і мінулага памяць небызплённа гартаю,
разумеючы мову нетаропкіх трамваёў.

Вечаровае неба, ад машын блікавіцы,
тонкім вокнам будынкаў рэха даўняга сніцца...
Залацістае сонца лёгка сходзіць па краю
і ў машынным патоке незваротна згарае.

Снег у горадзе

Я шукаю заспакаення...

Моўчкі стыне зімы сусвет...

Супакоем, нібы маленнем,

снег бароніць мяне ад бед...

Бель яго падаецца ўдачай,

нечакана прытупіць зрок...

Для сябе ж я раптоўна зазначу:

чысты снег так прыгожа лёг...

Снег... Машыны працуюць спраўна,

чысцяць вуліц прастор зямны,

і здаецца жыццё крыштальным

і пазбаўленым сівізны...

Цішыню белым час фарбуе,

тчэ нібыта аснову тайн,

асалоду надзеі чуе,
не прымае зямны падман.

Колькі раз гэты цуд я бачыў,
хваляваўся за лёс зімы
і знікненне сваё прадбачыў
у вясновасці цішыні...
А вакол снегу існа ўлада,
і сумненняў ужо няма.
Гэта праўда, вядома, праўда:
ачышчэнне жыцця – зіма...

Ныраючы глыбей у возера Антарыа

Вечар у верасні — цёплы і ветлы.
ЛЯ пад'езда суседкі сядзяць.
Я на балконе, дзе песцяцца кветкі,
кніжку адкрыю і буду чытаць...
Будзе усё, як калісьці:
стомлена падае лісце.

Я паспрабую заплысці глыбей,
каб разгледзець дасканала
шалік дарогі і проста людзей
не абмінутага небам квартала.
Вецер на смак і салодкі, і горкі,
дрэвы старыя, бялізна, вяроўкі.

Кожнаму праўда свая і пятля,
кожнаму ў сталасці мудрыя спевы...
Бачу узор маладога галля,
чорныя вокны, пацёртыя сцены...
Час адыходзіць, і цяжка знайсці шлях,
па якому нам трэба ісці.

Я не шукаю вытокаў жыцця,
восенню неба схіляецца нізка...
І зразумела, што праўда уся —
ў летняй празрыстасці, ў вуліцах Менска.
Толькі адно — немагчыма застацца
і, каб пазбегнуць кесоннай хваробы, трэба вяртацца.

Чырвоны касцёл і старая Няміга...

Мой горад стварае элегію стомы...
Я вуліц чытаю адкрытую кнігу,
якая напісана роднаю мовай.

Дамы як шматкроп'е...
Дрымотнасць прасторы...
Тут лёгка згубіцца у сценах квадратаў...
Мой горад, нібыта зіхоткае мора,
жадае стварыць незабыўнае свята.

Таёмным даверам напоўняцца думкі...
А мне б на хвіліну да зорак узняцца,
каб бачыць старыя жывыя завулкі,
што ціха знікаюць, хоць мараць застацца.

І сёння, гуляючы ў горадзе светлым,
я бачу яго у агнях незлічоных і чую
свой голас над Свіслаччу ветлай —
павольны, ледзь гучны, але нескажоны.

* * *

Мае вытокі — менскія «Шары»,
«Карчы»,
ТЭЦ-3,
сляпянскія балоты,
стук даміно у сонечным двары,
адсутнасць храмаў з боскай пазалотай,
«хрушчоўкі» — пікасовыя кубы,
каштаны, што ў квітненні адпачылі...
Пакутнікі самоты — галубы
злятаюцца у пошуках месці.
Квартальныя квадраты глыбіні
непустатой жыццёваю падкажуць,
як зберагчы ў адсутнасці цаны
гуллівы сэнс расчуленых пейзажаў.
Мне б на «Шары» вярнуцца, хоць на міг, —
дзе я б ішоў па вуліцах так лёгка,
стос дачытаць недачытаных кніг,
паслухаць шум бясконцай «Магілёўкі»...
Там я жыву, гляджу, нібы кіно,
жыццё сваё, якое мне дазволіць
зноў адпусціць шары
і праз акно
глядзець: ляцяць
над горадам спакою.

Зімовы вальс*маім Бацькам*

Гастронам «Вуглавы»
праз акно той кватэры,
дзе мы сёння адны
ў нашым горадзе белым,
там дзе пошук святла
стаў для нас спадзяваннем
у святле мы адшукаем
шлях свайго ратавання...

Снег ідзе за акном
мяккі і набрынялы,
а яго чысціня
хмарным небам саткана...
Мы ж, адчуўшы спакой,
зразумеем, -- мы тыя ж,
калі аур сваіх
чуем спевы жывыя...

А сцяна цішыні
і жыцця спадзяванні
ператвораць снягі
ў міфы новых паданняў:
як мы разам жылі
ва ўтульнай кватэры,
як ішоў за акном
снег у горадзе белым.

Заход восені...

Іней дадасць серабрыстай тугі...
Пераменіць аблічча

затоеных чэзлых ваколіц...

Фары хуткіх аўто

і спагадны настрой *nostalgie*

зіхатлівым агнём

наваколле жывое напоўніць...

Адчуваю, --

мне трэба спяшацца дамоў,

я ж стаю і кармлю

нетаропкіх сівых галубоў...

Нацяжэнне між небам

і вечнай душою – журба...

Расцуглянасць

зацятага ветру не цешыць...

Зачыняюцца вокны –

ахоўнікі рэшткаў цяпла,

што сыходзіць

і гораду больш не належыць.

Толькі сёння

мой мірны настрой супадае

з асцярожнасцю

ціхіх самотных ускраін...

Да зімы вецер сцешыць

жывы лістапад...

Прахалодай прастора трывожна

і стрымана дыша...

Не пужае, што восень мая –

залаты заняпад,

а пяшчота твая–

несканчальны працяг,
аб'яднанне спакою і стрыманай цішы...
Толькі добра адно!
Застаецца жаданне глядзець
на празрыстую восені медзь...

Горад

П.Ш.

Я намалюю дзіўны горад...
Ён стане жыць сваім жыццём...
Там вуліц доўгіх калідоры
усёахопным прагным днём
святлом таемным задаволяць,
пульсуючым жыццём напоўняць...

Агні запаліць вечны горад...
Сваю душу яму даверу,
пазней пачую ломкі голас
мінорных і нягучных спеваў...
Я вокны буду маляваць
і плошчы - мары ратаваць...

Я фарбай спелай урачыстай
падкрэслю вуліц прыгажосць,
дзе кожны дом – сусвет празрысты,
дзе брук пад праліўным дажджом --
святла бяздоннага палітра,
а цішыня -- мая малітва...

Вось горад чуласцю і згадай,
таемнай мудрасцю святла,
няспынай прагай да свабоды
запоўніць пустку палатна...
І вуліц дасканалы строй
сваёй узрушыць глыбінёй...

Начны ад'езд

Будзільнік уначы,
шурпатыя прыступкі,
мой позірк доўгі ўніз,

там шолыхі у смутку,
жалезны стогн дзвярэй
бяссонага пад'езду
і часу больш няма
да сорага ад'езду...
Чароўны бляск зямлі
пад месяцам нязменным,
утульнасць у двары
пад чорным небам дрэмле...
Дакладнае таксі
вяза мяне ўнапрамку,
таго, што не змяніць,
дзе не магчымы праўкі...
Свой лёс не прыпыніць...
Па радыё няспынным
жыццё спявае блюз,
імчыць праспект пустынны...
Мне ж хочацца спытаць:
“Чаму бывае часта,
нам трэбна ад'язжаць,
каб назаўжды застацца?”
Вось хутка мой палёт,
а мне падумаць цяжка
пра мой начны ад'езд...
І ў чым жыцця развязка?

Я дзякую Богу за міласць
вяртацца вясною дамоў,
адчуць прыцягальную сілу
з дзяцінства знаёмых двароў.

За вечнасць сталічнай шчадроты,
за бойкі, напружаны лёс,
за радасць на плошчы Свабоды
спазнаць суцяшальнасць нябёс...

Я дзякую Богу за міласць
пачуць мамін голас жывы,
за вуліц спагаду і шчырасць,
адсутнасць атрутнай тугі...

За шчасце ўсвядоміць палёгку
штораз міласэрна і там,

дзе можна даверыцца зноўку
заўжды верна-чулым сябрам.

І дзякаваць Богу за міласць,
што нават з далёкіх краёў,
Ён даў мне жаданне і сілы
вяртацца вясною дамоў...

Адлюстраванне

Мой Менск – Атава... Хутка час ідзе...

Ужо не засталася адзіноты...

Маёй душы, як колам на вадзе,
патрэбен камень, -- я ж шукаю ноты...

О, колькі нас, раскіданых паўсюдна,
блукае марна ў вечнасці пакутнай...

Вось, шмат гадоў прайшло... А я ўсё той жа:

па зорак чыстых сталасць вывучаю,
паверыў я – жыццё мне дапаможа
пазбегнуць адзіноты і адчаю,
каб мець яшчэ магчымасць спадзявацца
па памяці шукать сваё юнацтва.

Мой Менск – Атава... Што яшчэ дадаць?

Два горады падзеленыя даллю...

Я веру, што змагу іх аб'яднаць,
запамятаўшы смутак развітання...

Мая надзея застаецца марай,
нібы жэтон метро мной прыхаваны.

З прыемнасцю гуляю дзіўным летам
уздоўж ракі... Не задаю пытанняў...
Я горада пачую голас ветлы,
а гладзь ракі -- жыцця адлюстраванне...
Там, на вадзе, я родны Менск убачу,
і зноў знайду, а можа штосьці страчу...

Yuri Chametka: "Mensk' poems"

(magazine "CULTURE, NATION", November 2018, issue 22, p. 74-85, www.sakavik.net)

Yuri Chametka was born and raised in Minsk. Author of poetry books "The Path to the return" and "Ottawa". Poems published in the Almanakh "Belarus", magazines "Dzejaslou", "Youth", in the newspaper "Literature and Art". Since 1997 he lives with his family in Ottawa, Canada. Now he presents a set of poems devoted to his lovely city Minsk.